



Werken met SOP's/planmatig werken

Het gebruik van standaard protocols als
onmisbare werktuul op het moderne
melkveebedrijf

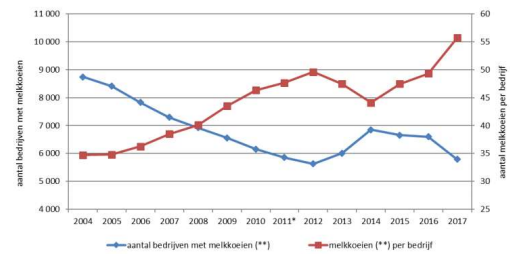
Koen De Bleecker



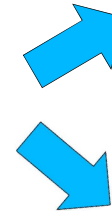
Inleiding en achtergrond
Waarom SOP's?
Wat zijn SOP's?
Belang voor onze Vlaamse melkveehouder?
Hoe een SOP maken/schrijven?

DGZ Inleiding

Evolutie aantal melkveebedrijven/aantal melkkoeien



DGZ Evolutie in specialisatie





□ Het grootste deel van de melkkoeien zit op grote bedrijven

Indeling bedrijven met melkkoeien (incl. reforme) per grootteklasse, Vlaanderen, 2017

grootteklasse	aantal bedrijven	percentage bedrijven	aantal melkkoeien	percentage melkkoeien
1) 1 - 14 melkkoeien	1 540	26,6%	5 622	1,7%
2) 15 - 29 melkkoeien	574	9,9%	13 076	4,1%
3) 30 - 44 melkkoeien	754	13,0%	27 888	8,6%
4) 45 - 59 melkkoeien	767	13,2%	39 584	12,3%
5) 60 of meer melkkoeien	2 159	37,3%	236 569	73,3%
geheel van de bedrijven met melkkoeien	5 794	100,0%	322 739	100,0%

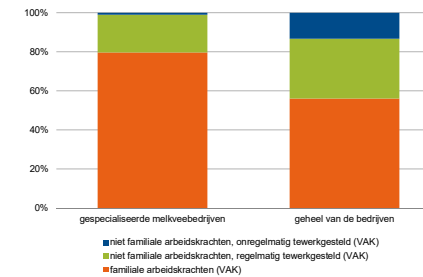
bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FOD Economie - Algemene Directie Statistiek

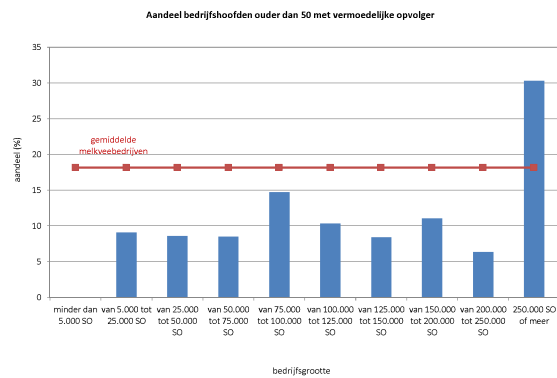


Tewerkstelling volgens bedrijfstype, Vlaanderen, 2016

bedrijfstype	familiale arbeidskrachten (VAK)	niet familiale arbeidskrachten, regelmatig tewerkgesteld (VAK)	niet familiale arbeidskrachten, onregelmatig tewerkgesteld (VAK)
gespecialiseerde melkveebedrijven	3 842	937	46
geheel van de bedrijven	22 043	12 010	5 263

bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van FOD Economie - Algemene Directie Statistiek



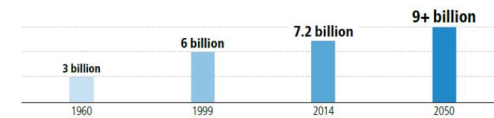


7



Toekomst melkveehouderij?

We staan voor een grote uitdaging om de groeiende wereldpopulatie te voeden



Om in 2050 9 miljard mensen te voeden, moet er 60% meer voedsel worden geproduceerd

Maar door de manier waarop we produceren en verdelen



neemt de voorraad natuurlijke grondstoffen af



staan ecosystemen onder druk en neemt biodiversiteit af



verandert het klimaat



8



Wat is de hamvraag?



Licence to compete, to produce en to operate



Hoe behoud ik die "licence"?

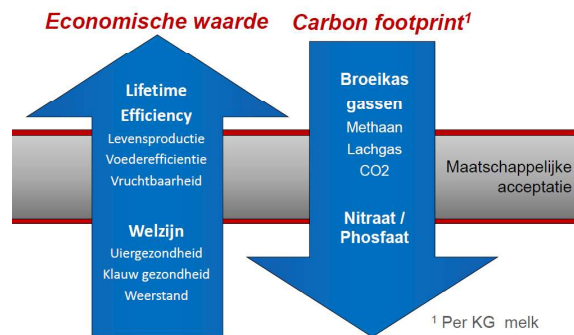
☐ Hoe verleng ik de levensduur van mijn melkvee op een manier die tot economisch rendement leidt?

- door continue verbetering van dierenwelzijn en diergezondheid
- door gebruik van kengetallen

Uit B&T van 9 mei 2019
leren uit de praktijk. In de samenleving van vandaag wordt de rol van milieu en klimaat alsmaar belangrijker. Wij mogen als teler geen barrière opwerpen tussen ons en de samenleving, we moeten net inspelen op wat ze vraagt.

☐ Hoe blijf ik als melkveehouder in verbinding met de consument, burger en politiek, zodat mijn bedrijf de ruimte krijgt en de toekomst ervan behouden blijft?

- door een klimaatneutrale ontwikkeling
- door behoud van biodiversiteit en milieu



11



Zorgen voor de koe = zorgen voor uzelf



- Vandaag in NL/BE:
- 30% gewond
 - 25% kreupel
 - In een jaar tijd:
 - 50% melkziekte
 - 50% klauwbevangenheid
 - 30% uierontsteking

Naar Cow signals-Joep Driessen





Wat is gemiddelde productieve levensduur van een melkkoe?

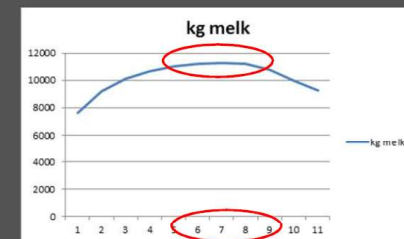
- In (Westerse)wereld ? 2,5 jaar
- USA ? 1,9 jaar
- In Nederland /België ? 3,5 jaar
- Beste 1% veehouders NL/BE ? 5 jaar

Near Cow signals-Joep Driessen



What is the most efficient lactation number for a dairy cow?

8838 Dutch dairy cows with 100.000 liter of a total of 23.000



CowSignals

Near Cow signals-Joep Driessen





Verdubbelen van levensduur van koe van 2,5 naar 5 jaar



- Helpt minder jongvee nodig voor vervanging
- Van 27 naar 23 maand voor 1^{ste} kalving
- Voerefficiëntie van 1,2 naar 1,5 (l melk/kg ds)
- Methaanemissie reductie van 32%

Naar Cow signals-Joep Driessen



De kracht van ondernemerschap



=>Planmatig werken is een must voor het behoud en verbeteren van de gezondheidsstatus op onze grotere en meer gespecialiseerde bedrijven





Hoe?



Veehouder wordt:
of multi-tasker

of bedrijfsmanager en
ondernemer?



17



Managen= jezelf vragen stellen

- ☐ Hoe kan ik ervoor zorgen dat **iedere koe of kalf** op mijn unieke bedrijf de juiste en steeds **dezelfde zorg** en aandacht krijgt die het **vraagt**, en dit steeds op **het juiste moment**, de **juiste plaats** en in **de juiste hoeveelheid**?
- ☐ Hoe moet ik dat **transparant** maken?
- ☐ Hoe moet ik dat **organiseren**?



18



Sensoren

Koe(ien) kijken
en begrijpen



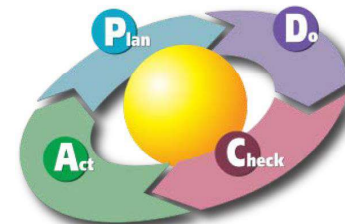
19



Managen van acties via SOP's



- ☐ Werk via vaste en afgesproken en afgetoetste protocols: SOP (Standard operating procedures)
- ☐ Vertrek van PDCA regel



20



Managen van acties via SOP's



Wat is een SOP?

- "Een SOP of Standard Operating Procedure is een simpel geschreven stap-voor-stap set van instructies over hoe een bepaalde taak moet uitgevoerd worden"

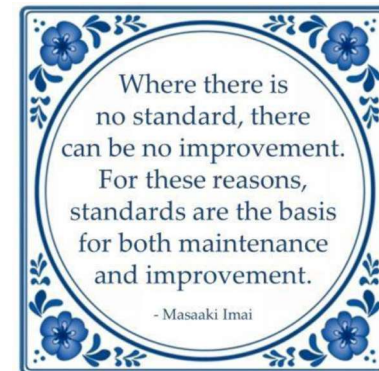
- ≈ een kook recept



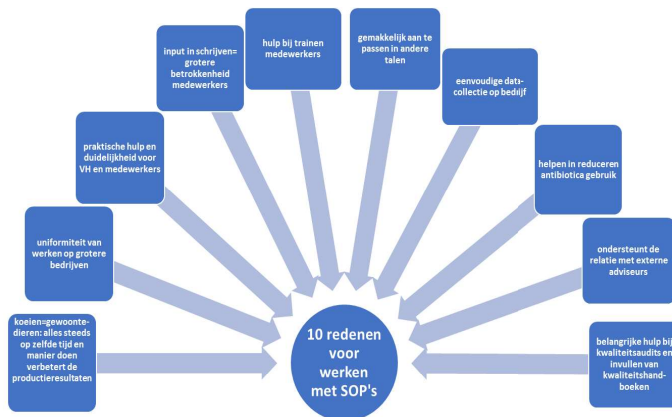
21



Waarom werken via SOP?



22



Hoe begin ik eraan?

Stap 1: breng eerst al uw processen in beeld en beslis voor welke processen u een SOP wil schrijven

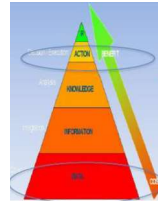
- Vruchtbaarheid
- inseminatie
- Mastitis
- Droogstand
- Afkalven
- Biestprotocol
- Kalfveropfok protocol
- Verse koeien protocol
- Voerprotocol
- Melkersprotocol
- Conditiescoreprotocol
- ...





Stap 2: werk schematisch en stel de juiste vragen

- Welk resultaat wil ik bekomen?
 - Data verzameling! → kennis en verwerking informatie → **Actie (SOP)** → resultaat
- Wie is de gebruiker?
 - Veehouder zelf- familie- externe medewerker – erfbetreders- enz..
- Op welk niveau kan je protocollair werken?
 - Koe/kalf niveau – koppel – bedrijf – keten -
- Welke tijdsdimensie?
 - Real time, duur, dagritme, cyclus, levensduur, lactatie,...
- Plaats?
 - Waar de koe/kalf is
 - Waar de gebruiker is



25



Hoe begin ik er aan?

7 Steps

- | | |
|--|---|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. Plan for results 2. First Draft 3. Internal Review 4. External review 5. Testing 6. Post 7. Train | <ul style="list-style-type: none"> • Task 4a – Develop 10 draft Standard Operating Procedures (SOPs) • Task 4b – Test the Standard Operating Procedures • Task 4c – Integrate SOPs into a management decision tool • Task 4d – Publish Standard Operational Procedures (SOPs) • Task 4e – Link to EIP Operational Groups |
|--|---|

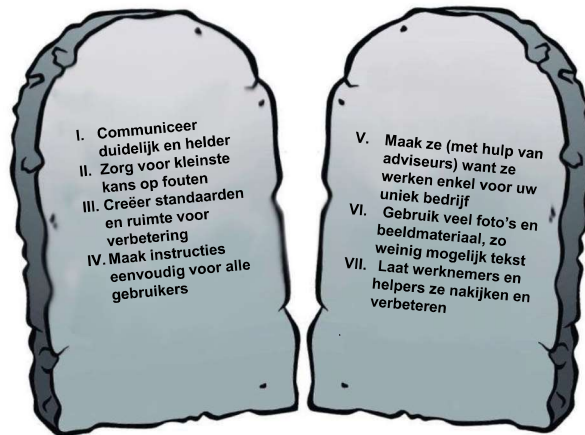
Bron: Penn State university



26



De 7 geboden bij het schrijven van een SOP



27



Voorbeeld gebruikt op een Vlaamse melkveebedrijf

Gebruik melkhandelschaarven

1. Voorstralen
 Voorstralen is onmisbaar voor het opwarmen van zichtbare mastitis en voor het steriliseren van de melkgifte. Door goed voorstralen worden infecties in het spaarkamer en de speetste uitgespoeld.

2. Reinigen

- strong voorbehandelen
- Bij iedere koe een aparte doek

3. Aanhangen

- aansteken als koe melk heeft laten schieten
- Wachtijd tussen voorbehandelen en aanhangen ongeveer 60 seconden
- Luchtlagen verwijderen
- Gevoel van het melkstel gaat over de speen verdere (hangende)

4. Melken
 Alarmscherm wordt gebruikt te vinden als de melkgifte staat. Maximaal 0,5 kg melk per koe te aansteken. Geel het vacuum effecten in de melk.

5. Dikken
 Separatorenfilter na het melken dooft de bacteriën op de speen, past en verzacht de speetste.

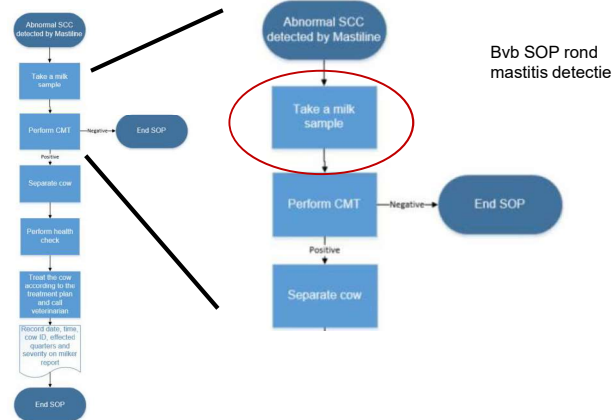
- dip mond, speen volledig verwijderen
- Na het melken afpakker goed reinigen

Aandachtspunten melktechniek



28

DGZ Enkele voorbeelden....



29

DGZ

SOP – Take a milk sample

Object of interest: Milk sample
Who: The person who is responsible for the mastitis
What: Take a milk sample of one or more suspected quarters
When: When you suspect mastitis
Where: In the milking parlour
How: see how to take a milk sample.

Take a milk sample

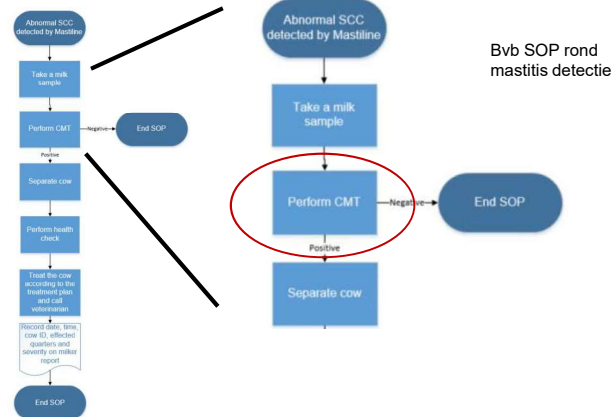
HOW TO TAKE A MILK SAMPLE

1. Clean the quarter(s) with a clean cloth
2. Pre-milk the quarter(s)
3. Disinfect the teat(s)
4. Register on the tube the number of the cow and which quarter it contains
5. Make sure the cap of the tube stays (also) clean
6. Milk the quarter by hand in the tube until 75% of the tube is filled.
7. Take the milk sample to the veterinarian for further bacterial research

Source: UGCN

30

DGZ Enkele voorbeelden....



31



SOP – Perform the CMT

Object of interest: The CMT test
Who: The person who is responsible for the mastitis
What: Perform the CMT test on all four quarters
When: When you suspect mastitis
Where: In the milking parlour
How: See how to perform the CMT.

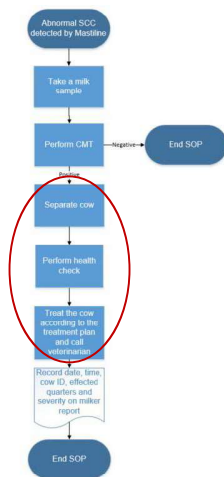
Perform CMT

HOW TO PERFORM THE CMT

1. Clean the four-well plastic paddle exhaustively
2. Pre-milk every quarter
3. Put the four-well plastic paddle straight underneath the udder, keep around 5 cm space between the udder and the four-well plastic paddle. Milk every quarter twice in an separate cup of the four-well plastic paddle
4. Remove the four-well plastic paddle from the udder. Keep the four-well plastic paddle slantwise until the milk hits the marking lines.
5. Add CMT liquid to the milk. The amount of liquid has to be the same as the amount of milk.
6. Swerve the four-well plastic paddle for 10 seconds slowly until the milk and the CMT-liquid is mixed.
7. Check if the liquid in one of the cups the consistency has changed. This can be checked easily by tilting the paddle to one side. If the consistency has changed (read: become thicker) in one or more cups, the corresponding quarters are infected with mastitis. When the consistency has changed the result of the CMT is positive.

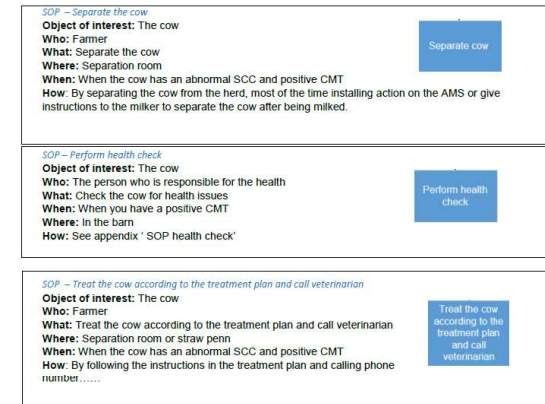

UCLA is de belangrijkste bron van de SOP

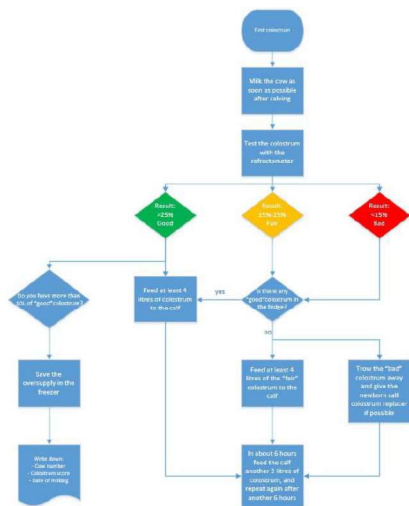
32



Breng al uw belangrijke processen goed in beeld

Bvb SOP rond mastitis detectie proces





Voorbeeld
rond biest-
voorziening
en
biestkwaliteit



35



SOP – Milking the cow after giving birth with trolley milker
Object of interest: The milk
Who: The person who is responsible for milking cows
What: Milk the cow
When: After giving birth
Where: In the milking parlour
How: see how to milk with a trolley milker

HOW TO MILK WITH A TROLLEY MILKER

1. Feed the cow concentrate
2. Clean the udder
3. Massage the udder
4. Connecting liners
5. Take off all four liners gently
6. Post dip the cow

SOP – Testing the colostrum with the refractometer
Object of interest: The colostrum
Who: The person who is responsible for testing colostrum
What: Test the colostrum
When: After milking
Where: In the milking parlour
How: see how to test colostrum with refractometer

HOW TO TEST COLOSTRUM WITH REFRACTOMETER

1. Harvest the colostrum (see SOP milking with trolley milker)
2. Take the refractometer
3. Put some colostrum on the scale
4. Measure the quality of the colostrum
5. Administrate the outcome



SOP – Feeding colostrum
Object of interest: The colostrum
Who: The person who is responsible for feeding calves
What: 2 litres of colostrum
When: Immediately after cow is milked
Where: In the barn
How: see how to feed colostrum

HOW TO FEED COLOSTRUM

1. Put 2 litres of colostrum in a bottle
2. Heat it up until 40-45 degrees Celsius
3. Go to the calf
4. Let the calf drink all the colostrum



36



Biestprotocol

Voorbeeld uit
Vlaams bedrijf



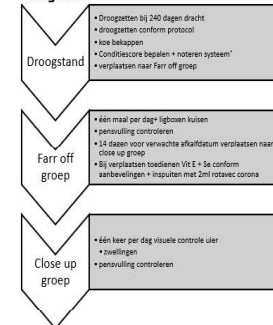
Kalfjesprotocol



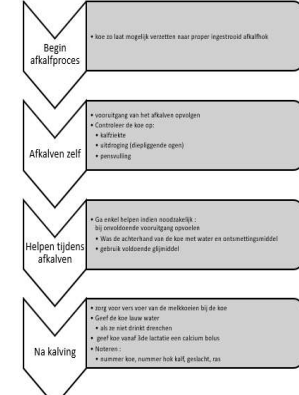
37



Droogstand

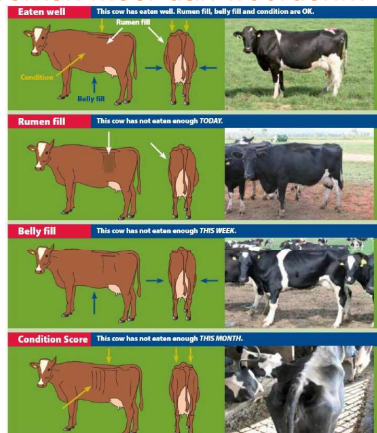


Afkalven





Beelden werken meer dan woorden...



Score	Walking speed	Stride	Weight bearing	Backline	Head
0 Walks evenly No action required	Confident, steady walking, head in square, clear stance position in the back.	Long, even and regular. Feet foot placement/stance front foot placement.	Evenly placed and weight bearing when standing and walking.	Straight level at all times.	Held in the or slightly above the backline and steady when walking.
1 Walks unevenly When action required	Not perfectly effortless, should easily maintain position in the back.	May show uneven stride, slower rhythm. Feet foot placement may rise front foot placement.	May stand or walk unevenly, but difficult to identify which legs are affected.	Straight when standing, may be mildly arched when walking.	May have slight hump and or may be held lower than normal.
2 Lame Action required	May be slower than normal, may stop, hesitate when turning a corner.	Unbalanced strides near front placement, back short of front foot placement.	Uneven - some leg can be identified.	Often arched when standing and walking.	Hump up and down when walking.
3 Very lame Urgent action required	Very slow, stops often and will be slow to pick up. Cannot keep up with the healthy herd.	Enormous and very uneven, front legs will swing through quickly.	Lame leg easy to identify - "toeing" may heavy when at same stage.	Arched when standing and walking.	Large hump in crease up and down when walking.





Conclusie

- Planmatig werken via op maat gemaakte en gestandaardiseerde protocols helpen ons om
 - Prestaties te optimaliseren en het bedrijf rendabeler te maken
 - Duurzaamheid en langleefbaarheid van koeien te verhogen
 - Minder antibiotica te gebruiken

Kortom: om een maatschappelijk geaccepteerde, maar ook rendabele en duurzame melkveehouderij te behouden in een steeds meer concurrerende omgeving



41



DGZ Bioveiligheid Award

Veetoernee 25/06/2019



Bioveiligheid Award 2020



■ Voor wie?

- Je bent melkveehouder, vleesveehouder of vleeskalverhouder
- Het is belangrijk voor jou om met jouw bedrijf een hogere gezondheidsstatus te bereiken
- Preventie van dierziekten op jouw bedrijf is cruciaal voor jou (net als voor DGZ)
- Je investeert nu of in de nabije toekomst in een bioveilig bedrijf, misschien wel op een creatieve of innovatieve manier
- Je wil kans maken op de Award én de daaraan verbonden geldprijs tot 3750 euro

■ Hoe?

- Op de Award website vind je zowel het inschrijvingsformulier als praktische tips waar je onmiddellijk mee aan de slag kunt: www.mijnmaniervanwerken.be
- Of neem gewoon straks een inschrijvingsformulier mee!

43



Terugblik eerste editie - 2017



Bekendmaking winnaars op Agribex 2017

Melkvee



Vleesvee



Vleeskalveren



44



DGZ **MCC**



**Aarzel niet en schrijf u vandaag nog in.
De inschrijvingsperiode loopt tot 1 juli 2019.**

Contactgegevens:
tel. 078 05 05 23 | e-mail: helpdesk@dgz.be | www.dgz.be



Vragen?

Contactgegevens:

tel. 078 05 05 23 | e-mail: helpdesk@dgz.be | www.dgz.be